



**LIETUVOS BANKO  
PRIEŽIŪROS TARNYBOS  
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO  
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS  
DĖL R. C. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. birželio 28 d. Nr. 242-272

Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. C. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB SEB banko (toliau – bankas) kilusį ginčą dėl mokėjimo priemonės išdavimo.

**N u s t a t y t a:**

2017 m. kovo 24 d. pareiškėjas pateikė bankui prašymą pagaminti individualaus dizaino mokėjimo kortelę su Lietuvos Respublikos trispalve vėliava ir Kauno krepšinio klubo „Žalgiris“ emblema.

Bankas atsisakė pagaminti ir išduoti mokėjimo kortelę su pareiškėjo pasirinktais vaizdais, nes nustatė, kad jie susiję su politine tematika ir juose pateikiami rekvizitai, o tai neatitinka mokėjimo kortelėse leistinų spausdinti vaizdų reikalavimų.

Pareiškėjas nesutiko su banko pateiktu atsakymu, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, prašydamas rekomenduoti bankui pagaminti ir išduoti mokėjimo kortelę su pareiškėjo pageidaujama vaizdais – Lietuvos Respublikos trispalve vėliava ir Kauno krepšinio klubo „Žalgiris“ emblema. Kreipimesi pareiškėjas paaiškino manantis, kad Lietuvos Respublikos trispalvė vėliava nėra vaizdas, susijęs su politine tematika, nes tai ne politinės partijos ar politinės organizacijos vaizdas, o krepšinio klubo „Žalgiris“ emblema nėra rekvizitas. Pareiškėjas pabrėžė, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo nuostatomis, Lietuvos valstybės vėliavos vaizdą galima naudoti dekoratyviniais tikslais tokiu būdu, kad jis neparodytų nepagarbos valstybei, o Lietuvos Respublikos trispalvė vėliava ir krepšinio klubo „Žalgiris“ simbolika Lietuvoje gali būti naudojami „laisvai, plačiai, visur ir be jokių apribojimų“.

Bankas pateiktame atsiliepime Lietuvos bankui pažymėjo, kad klientams siūlo išskirtinę mokėjimo kortelę „Mano VISA“, kuri iš kitų banko siūlomų mokėjimo kortelių gali išsiskirti unikaliu kortelės dizainu. Ar kliento pasirinktas kortelės vaizdas yra tinkamas, nustatyta „Visa Europe“ organizacijos ir banko reikalavimuose, todėl kiekvienas klientas prieš kurdamas savo kortelės dizainą turi susipažinti su banko nustatytais Asmeninio dizaino mokėjimo kortelių paveikslėlių naudojimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės), kurios yra skelbiamos banko interneto svetainėje. Bankas paaiškino, kad pareiškėjas, užsakydamas individualaus dizaino mokėjimo kortelę, pateikė vaizdus, kurie neatitiko Taisyklėse nustatytų reikalavimų: pareiškėjo pasirinkta Lietuvos Respublikos trispalvė vėliava priskirtina prie Taisyklių 2 punkte nustatytų politinės tematikos vaizdų, kurie yra draudžiami spausdinti mokėjimo kortelėse. Bankas taip pat pažymėjo, kad tam, kad valstybės vėliavos vaizdą būtų galima naudoti prekės ženkluose ir dizaine, reikalingas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos sudarytos komisijos leidimas. Bankas nėra įregistravęs prekės ženklo ar mokėjimo kortelės dizaino, kuriame būtų naudojama Lietuvos Respublikos valstybinė vėliava, todėl neturi galimybės leisti klientams užsisakyti mokėjimo kortelę su valstybės vėliava.

Taip pat bankas paaiškino, kad „Žalgirio“ krepšinio klubo emblema yra registruotas

prekės ženklas, todėl priskirtina prie Taisyklių 8 punkte („Bet kokie rekvizitai, užrašai, ir tekstai, įskaitant telefono numerius“) ir 13 punkte („Prekės ženklai, įskaitant sutrumpinimus bei su jais susijusius simbolius“) nustatytų draudžiamų spausdinti ženklų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl mokėjimo kortelės išdavimo sąlygų.

Mokėjimo priemonių išdavimas yra viena iš mokėjimo paslaugų, kurių teikimo sąlygas, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas. Pažymėtina, kad Mokėjimų įstatymas nereglamentuoja ir nenustato jokių imperatyvių mokėjimo kortelių vaizdo reikalavimų, tačiau, vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 26 straipsnio 1 dalimi, mokėjimo paslaugų vartotojas turi pareigą naudotis mokėjimo priemone pagal mokėjimo priemonės išdavimą ir naudojimą reglamentuojančias sąlygas.

Banko ir kliento santykius reglamentuoja ne tik Mokėjimų įstatymo nuostatos, bet ir banko bendrosios paslaugų teikimo taisyklės, banko ir kliento sudarytos sutartys dėl konkrečios paslaugos teikimo, mokėjimo kortelių organizacijų (*VISA Europe, MasterCard International*) taisyklės bei kiti teisės aktai. Kaip jau buvo minėta, Mokėjimų įstatymas nereglamentuoja mokėjimo kortelių vaizdui keliamų reikalavimų, vadinasi, sutarties šalys yra laisvos susitarti dėl šios sutarties sąlygos.

Pažymėtina, kad teisės subjektai, sukurdami civilinius teisinius tarpusavio santykius, paprastai turi galimybę pasirinkti jų interesus labiausiai atitinkantį elgesio variantą. Ši jų laisvė gali būti varžoma tik įstatymo leidėjo įtvirtintais imperatyviaisiais reikalavimais, kurių paskirtis – apginti viešuosius, t. y. visos visuomenės, interesus, viešąją tvarką. Civilinių santykių subjektų elgesio dipozityviškumas, be kita ko, pasireiškia per sutarties laisvės principą (Civilinio kodekso 1.2, 6.156 straipsniai), kuris leidžia civilinių teisinių santykių dalyviams laisvai spręsti, ar sudaryti sutartį, savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti sutartis, kurių Civilinis kodeksas tiesiogiai neįtvirtina, jeigu tai neprieštarauja įstatymui. Taigi Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarties laisvės principas leidžia sutarties šalims laisva valia sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikros sutarties sąlygos nustatytos imperatyviųjų teisės normų.

Bankas atsisakė išduoti pareiškėjui mokėjimo kortelę su jo pageidaujama vaizdais, motyvuodamas savo sprendimą banko vidaus mokėjimo priemonės išdavimą ir naudojimą reglamentuojančiomis taisyklėmis. Banko nustatytos asmeninio dizaino mokėjimo kortelių paveikslėlių naudojimo taisyklės draudžia ant mokėjimo kortelių spausdinti vaizdus su valstybių vėliavomis (Taisyklių 2 punktas) bei bet kokius rekvizitus, užrašus ir tekstus, įskaitant telefono numerius (Taisyklių 8 ir 13 punktai). Savo atsisakymą tenkinti pareiškėjo reikalavimą bankas taip pat grindžia ir Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo 6 straipsnyje nustatytais absoliučiais atsisakymo registruoti prekės ženklą pagrindais. Minėto įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 8 papunktyje nustatyta, kad vienas iš absoliučių atsisakymo registruoti prekės ženklą pagrindų yra – ženklas, sudarytas iš Lietuvos Respublikos oficialiojo ar tradicinio (trumpojo) valstybės pavadinimo, herbo, vėliavos ar kitų valstybės heraldikos objektų ar juos mėgdžiojantis, taip pat garantinių ir prabos ženklų, antspaudo, pasižymėjimo ar apdovanojimo ženklų, jeigu nėra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka išduoto leidimo naudoti juos ženkle. Bankas tvirtina, kad nėra įregistruotas prekės ženklo ar mokėjimo kortelės dizaino, kuriame būtų naudojama Lietuvos Respublikos valstybės vėliava, todėl neturi teisės išduoti

pareiškėjui mokėjimo kortelės su valstybės vėliavos vaizdu.

Pareiškėjo prašomas krepšinio klubo „Žalgiris“ vaizdas yra Lietuvoje registruotas prekės ženklas. Prekės ženklų savininkų teisės yra saugomos Prekės ženklų įstatymo nuostatų. Minėto įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įregistruoto ženklo savininkas turi išimtinę teisę uždrausti kitiems asmenims be jo sutikimo komercinėje veikloje naudoti bet kokį žymenį, kuris yra tapatus įregistruotam ženklui. Bankas tvirtina neturintis prekės ženklo „Žalgiris“ savininko leidimo naudoti šį prekės ženklą komerciniams tikslams.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pagaminti mokėjimo kortelę su valstybės vėliava bei krepšinio klubo „Žalgiris“ vaizdu galima tik laikantis Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytos tvarkos. Tiek bankas, tiek pareiškėjas, kaip sutarties šalys, gali teikti vienas kitam pasiūlymus dėl sutarties sąlygų, tačiau bet koks sutarties sudarymas galimas tik suderinus abiejų sutarties šalių valią ir neprieštaraujant imperatyvioms teisės aktų nuostatomis.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo R. C. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius